

ADATLAP

A mű címe: "Megosztó stílusú zenék harmonikusan szögletes virágcsokra"

Műfaj/ műnem: II/1. Zenei előadás

(Egyéb sajátosság a műfajt illetően: versszerű költemények ritmikus szavalása)

Előadó neve: Jancsó Zoltán

Intézmény neve: Nyugat-magyarországi Egyetem

Kar neve: Apáczai Csere János kar

Szak neve: Turizmus-vendéglátás szak (idegenforgalom és szálloda szakirány)

Évfolyam: IV. évfolyam

Témavezető: Sütő Csaba András

Témavezető beosztása: tanársegéd

Tartalomjegyzék

<i>Tartalomjegyzék</i>	<i>1. o.</i>
<i>1. Bevezetés</i>	<i>2. o.</i>
<i>2. A zenei produkció elemzése.....</i>	<i>3. o.</i>
<i>2.1. A műsor összeállításának szempontjairól</i>	<i>3. o.</i>
<i>2.2. Előadói koncepció, műsorterv.....</i>	<i>3. o.</i>
<i>2.3. Mondanivaló, a zenei előadás szövege</i>	<i>5. o.</i>
<i>3. A mű elhelyezése zenetörténeti környezetben, zeneelméleti elemzések.....</i>	<i>7. o.</i>
<i>4. Összegzés.....</i>	<i>9. o.</i>
<i>5. Bibliográfia</i>	<i>10. o.</i>

1. Bevezetés

Mitől jó egy zene? Mitől kevésbé jó egy zene? Melyik stílus jó? melyik stílus kevésbé jó? Ötvözhetők ezek a stílusok, úgy, hogy a ízléses legyen?

Rengeteg megválaszolatlan kérdés merült fel bennem, így elhatároztam, hogy készítek egy tanulmányt, valamint egy önálló zenei művet a tanulmány részeként. Az első négy kérdésre csak a szimpátia adhat választ, így egy olyan preferencia-szerinti sorrendet figyeltem meg zenehallgatási szokásaimat illetően, amely alapján már a válaszokat tisztán láttam. A kérdés már csak az volt, hogy vajon csokorba szedhetők-e az egyes zenei stílusok úgy, hogy megmaradjanak a zenék előnyös tulajdonságai.

Célomnak tekintettem egy olyan mű létrehozását és előadását, amely a megosztó hatású zenei stílusokat is kedvelhető formába képes önteni. Az alábbi fejezetek foglalkoznak ezen produkció elemzésével, valamint annak alkotóelemeinek zenei világának feltárásával.

2. A zenei produkció elemzése

2.1. A műsor összeállításának szempontjairól

Ez a zenei produkció egy konferencia-prezentáció keretén belül kap helyet, amelynek átfogó célja volt a különböző zenei stílusokkal kapcsolatos ismeretek bővítése, az esetleges negatív sztereotípiák feloldása pozitív ellenpéldákon keresztül, és az elegáns, „arany” ötvözetek megalkotásával egy új szemléletmód kialakítása. Ezen kutatás - mivel ez egy tudományos konferencia – természetesen hipotézis megállapításával nyit, amely alapján a zenei tevékenységemet folytattam. A következő bekezdésben olvasható hipotézis volt az, amely a konkrét zenei mű megalkotására sarkallt.

A hipotézisem a következő: Bizonyos szabályok betartása mellett készíthető olyan zenei alkotás és előadás, amely képes közös nevezőre hozni ellentétes stílusokat, a diszharmonikus zenét harmonikus formába önteni, a régi értékeket a mai kor zenei ízlésvilágával ötvözni, szakítani a „lebetonozott” hagyományokkal, az esetleges negatív sztereotípiákat feloldani, mindezt úgy, hogy az alkotó és előadó éljen az irodalom nyújtotta és az izgalmas tálalásban rejlő lehetőségekkel.

Ehhez önálló szabályrendszert állítottam fel, amelynek kulcselemei a megfelelő zenei szerkesztés, az érthető nyelvezet, a mondanivaló és üzenet mélysége, verselési lehetőségek megragadása, előnyös ritmus-és zenei hangzásvilág alkalmazása, meggyőző – élő - előadásmód.

2.2. Előadói koncepció, műsorterv

Az előadásra szánt alkotás zeneileg az alábbi stílusokból, illetve az alábbi stílusok „lenyomataiból” áll (Megjegyzendő, hogy ellentétpárok alkotásával szerepelnek az egyes stílusirányzatok, ezeket a „kapcsolódásokat” kötőjellel jelöltem, ezek az ötvözetek a produkció során is egyidejűleg jelennek majd meg):

- *reggae & dubstep* – a lágyság és az erő ötvözete, *régi és új* dinamikus harmóniája (forrás: szekunder¹, időtartam: megközelítőleg 45 másodperc), élő szöveggel: rap-szavalás

- *klasszikus komolyzene (zongora) – rap* – a szépség és a „okfejtő-kioktató” előadási mód „gyémánt” ötvözeteként (forrás: szekunder², és szekunder-primer³; időtartam: megközelítőleg 30 másodperc)

¹ Skrillex közreműködik Damien Marley – Make It Bun Dem /hangszeres változat/

² Skrillex – First of the year

- *hegedű, vonós hangszerek – rap/dubstep* – a klasszikus zenei szépség és „sok apró, kusza ritmikai játékkal megalkotott” dobok adta modern hangzás „rusztikusan szentimentális” ötvözete; kiegészítve ritmikus szavalással (forrás: szekunder⁴, szöveg: szekunder-primer⁵.)

- *Breakdance music - rap* (kivételként, hiszen ezek a stílusok nem állnak ütközésben egymással) – megteremtve a zenei előadás idősík szerinti közepén az rokon stílusok egymásra találásának felpezsdítő örömét. Ez az a körülbelül 20 másodperces szakasz, ahol a leginkább illik a szöveg és a zene ritmikája egymáshoz, ezzel felállítva egy képzeletbeli harmónia-oszlopot a mű közepén, hogy a „zenei ferde boltívet” megtartsa (forrás: szekunder⁶, szöveg: változatlan forrás)

- *Alternative Rock – hip-hop* – a mai fiatalság teljes zenei összezavarására alkalmas párosítás, amelyben a gitár, a dob és a ritmikus szavalás, mint előadói stílus kerül középpontba: forrás: szekunder⁷; szöveg szerint: primer-szekunder⁸: szekunder azért, mert egy létező zenei alap átvétele történt, valamint egy létező – másik zenei felvétel – dalszöveg alapján készült. Primer azért, mert a külföldi angol nyelvű dalszöveget saját szabad fordításban adom elő, anélkül hogy a rímek elvesznének (magyarul is rímelni fog). Ez körülbelül 60 másodperc időtartamot jelent és két – téma szerint jól lehatárolható – fejezetre osztható, amelyek között ellentétek feszülnek: önző sztárélet – önzetlen, odaadó életvitel.

Egy másik csoportosítás szerint is ellentétek feszülnek egymásnak ebben a fejezetben: az önámító, önző pozitív életszemlélet dicsekedés-központúsága – és a határozott, erőteljes felszólításokat tartalmazó, útra visszaterelő instrukciók elgondolkodtató, „beolvasó” jellege, saját vers és saját rímtechnika alkalmazásával

Ezen főbb ellentétpárok felvonultatása után a záró részben a hip – hop/ rap⁹, valamint az előbb ismertetett alternatív rockzene¹⁰ külön-külön is (újfent) előtérbe kerül, amely a mondanivaló nyomatékosításában játszik koncepcionális szerepet.

Ezt követően a zenével kapcsolatos hipotézisem utólagos vizsgálatára fog sor kerülni (a prezentációban), amelyet versszerű sorpárok segítségével fogok zenei aláfestés nélkül („acapella”) előadni, röviden elszavalni (négy-hat sor).

³ Jancsó Péter (Jap; ikertestvérem), Jancsó Zoltán (Zeo; saját magam)

⁴ Skrillex – Ruffneck (Full Flex)

⁵ Jancsó Péter (Jap; ikertestvérem), Jancsó Zoltán (Zeo; saját magam)

⁶ Jancsó Péter (Jap) – Chipmunk

⁷ Weezer – Beverly Hills (hangszeres változat);

⁸ saját forrás, Nickelback - Rockstar

⁹ Fort Minor – Petrified (hangszeres változat)

¹⁰ Fall Out Boy – I Don't Care (karaoke változat)

2.3. Mondanivaló, a zenei előadás szövege

A zenei előadás szöveg tekintetében is vállalja a megosztó szerepet. Napjainkban tabunak számít az Istenbe vetett hit. Nem célom a produkcióval senkit sem megtéríteni, vagy világnézetét megsérteni, azonban a téma szerinti merészséget vállalom azzal, hogy a szöveg mondanivalójába belekerült az Ég – olyan megvilágításban, hogy segítségére mindig számíthatunk, és vegyük észre a jeleket, amivel üzen nekünk, hogy úgy haladjunk az utunkon, hogy boldogok legyünk az életben. Ennek oka sok személyes pozitív tapasztalat, amelyet egyes szám második személyű felszólító formában ösztönzőleg igyekszek feltárni, és így az alkotó saját gondolati világa, saját egyénisége is kézzel fogható formában válik a mű részévé. Szintén tudatos választás volt ez abból a szempontból is, hogy a rap zenével kapcsolatban kialakult negatív sztereotípiákat ellensúlyozza, feloldja. Sok visszajelzést kaptam, amely ennek a törekvésnek a sikerességét igazolja (TDK verseny intézményi fordulója – Győr, 2012. nov. 22.).

A versszerű költeményem leghangsúlyosabb részét – az ún. refrént - fogom bemutatni az alábbi sorokban, amely két különböző egymással tartalmilag összefüggésben álló „A” refrén és „B” refrén szakaszokból áll. Zenei előadásomban ezen sorok kapják majd a fő szerepet, és minkét típusú refrént („A” és „B”) legalább háromszor el fogom szavalni a zenei produkció közben (a produkció elején, közepén, és végén). A nyomtatékosítás eszközeként helyenként eltérő szavakat, vagy sor eleji újításokat alkalmaztam, amely válaszolni kíván az adott zenei stílusnak „ritmikai sugallatára is”. A rap zenére jellemző az újító, „ön-javító” szemlélet, így a zenei alkotásom szövege folyamatos pontosítások eredményeként nyerte el jelenlegi formáját.

„A”: refrén (annak a 2012. november. 28-i, valamint az intézményi TDK-versenyen előadott változata, a klip-verzióban is 85 %-ban ezen szavak szerepelnek (zenei stílusonként a refrén szövegében kis mértékben eltérések tapasztalhatók):

*„Üzen a Sors, Te csak járj az utadon,
Istenben bízva, nem töprengve a múltadon,
Jelet küld az Ég, ami szüntelen árad,
Mindent megad, amit ember csak várhat”*

„B” refrén:

*„A nap kisüt, a felhőkkel csak játszik
Arcodon miért a szomorúság látszik?
Kérd a Napfényt, mi megváltoztat mindent,
Hogy boldogságban élhessük életünket itt lent.”*

A költemény egyéb szakaszainak mondanivalója a refrén üzenetével azonos, példaként érdemes elolvasni az most következő tizenkét sort (a produkció nyitó szakasza):

*„Biztos Veled is volt úgy – érezted:
Az életed fejtetőre fordult és kérdezted,
Hogy mit tehetsz ekkor, a helyzetet nézve:
Sebességből visszavenni, felnézni az Égre.*

*Segít a Sors, tálcán kínál sok esélyt
Mindent megad majd, amit ember remélt
Pár év után erre gondolj vissza majd,
Mert Égből jött a gondolat, ami minket úton tart*

*Kaptál sok esélyt, minden napra bőven jutott,
Győztes lettél, aki mindvégig az élmezőnyben futott.
Kérted a választ, kaptad a lehetőségek táráát
Figyelj jól az utadon, mert boldogság vár Rád. „*

Az ehhez készült videó (reprodukció, a zenei műsor rövidített, klip- változata) az alábbi internetes hivatkozás használatával (böngésző címsorába történő beillesztéssel) érhető el:
<http://www.youtube.com/watch?v=4evdJtemqP0&feature=youtu.be>

3. A mű elhelyezése zenetörténeti környezetben, zeneelméleti elemzések

Az zenei mű a 2.2 fejezetben (*Az előadói koncepció leírása, műsorterv*) bemutatott zenei stílusok ötvözetéből áll. Mivel ez az alkotás egy zenei egyveleg, ezért a 2.2 fejezetben leírt stílusok szerteágazó tulajdonságait hordozza magában.

A dubstep, mint stílus 2008 óta van jelen a világ zenei kínálatában, számtalan dubstep irányvonal létezik. Ennek egyik legismertebb alkotója, és továbbfejlesztője az amerikai Skrillex (Sonny Moore; New York, Egyesült Államok). Újítása abban jelentkezik, hogy a dubstepre jellemző ipusztuális hangzásvilágot ötvözi a számítógépes programokkal létrehozható zaj-elemekkel, amelyek közül a nagyon eltérő hangszíni, tónusú hangokat állítja össze furcsa sorrendben, mindezt úgy, hogy frekvencia szerint minél inkább „szét legyenek tekerve”, és minél zajosabb, meghökkentőbb legyenek ezek a zajfüzerek (ezek a szerzemények általában szöveg nélküli, vagy csak néhány rövid mondat ismétléséből álló alkotások). Alkotói tevékenységében az fogott meg, hogy kiváló zenei humorérzékelkel rendelkezik, ami abban nyilvánul meg, hogy lágy, dallamos kezdésűek a számok, amely a szépség és harmónia művészetének egyik legkiemelkedőbb alkotása lehetne. Viszont a zenét tovább hallgatva meglepetés éri az embert, néhány másodperc múlva a zene teljesen más, durva, harsány irányt vesz, fejtetőre állítva a korábbi részek harmonikus zenei motívumait diszharmonikus hangzással, vad, agresszív ütemek kíméletlen alkalmazásával. Zenei előadásomban ezen zeneszámok bevezető szakaszaiból állítottam össze kis „virágcsokrot”, amelyben ugyan fellelhetők ezek a dobhangok, ütemek is, de a harmónia, és a szépség is érzékelhető. A zenével kapcsolatban rap-szavalási lehetőségeket fedeztem fel, amivel célom maradéktalanul élni.

Reggae: Észak-amerikai közvetítéssel az - Jamaicából származó - az egész világot bejáró zenei stílus (az 1960-as, 70-es évektől fogva) amelynek legjelentősebb – ikonikus – képviselője a mind a mai napig Bob Marley. (A zenei alap, amivel nyit az alkotás, Damien Marley /Bob Marley fia/ és Skrillex közös szerzeménye). A reggae ritmikájára, énektechnikájára jellemző, hogy mindig a „zenei kettő” a hangsúlyos, a dob és a pengetős hangszer nem egy időben szól, hanem felváltva. Ebben a stílusban nagyon megfogott a zenei törtség, amely nemes feladattá teszi a rap-szavalást, ami ilyen zene esteében nehezen valósítható meg. Mivel ez jellemzően lassú, nyugodt stílus, amely viszonylag hosszú szövegsorok elmondását teszi lehetővé, így feladatommak tekintettem, hogy a viszonylag

üresnek ható zenét a lehető legjobb, legfolytonosabb („kevés levegővétel”) szöveggel tegyem teljessé.

Alternative Rock: Legkönnyebben úgy foglalható össze, hogy a rockzenét valamennyire kedvelő embereknek szóló olyan zene, amely tartalmaz sok olyan elemet, amely a rockzene sajátja, azonban ezek visszafogottabb, lágyabb, populárisabb köntösben vannak tálalva. Hangszerek szerint a dob és gitár játssza a fő szerepet, dinamikus, „pörgős” zenék, azonban az elemi rock durvasága helyett a dallam, és az élvezhetőség kerül előtérbe. Azért választottam ebből is egy szálát a képzeletbeli virágcsokorba, mert a *gitár adta* „beleváló” hangzás a *rockzenére* jellemző *dobtechnikával* jól társítható a gyakran monotonnak jelölt rap-előadói stílus lendületével.

Rap: A rap, mint előadói technika egy olyan összekötő elem, amelynek az egész mű előadása folyamán jelen van. Ez jelenti a szögletes harmóniát az egyes stílusok között (azért szögletes, mert ütemképlete szempontjából viszonylag sematikus, „lekalapácsolt”). Ebben a stílusban az tetszett meg, hogy az önkifejezés egyik egyszerűen nagyszerű formája, amelyben a férfiak úgy tudnak – gyakorlástól függően – művésziileg kibontakozni, hogy nem kényszerülnek feminin előadói tulajdonságokat felvenni az alkotói és előadói tevékenység gyakorlása közben (például magas hangszín produkálása, éneklés közbeni hajlítások alkalmazása). Mivel a rap alapvetően egy „panaszkodás-orientált” műfaj, célom volt szakítani ezzel a negatív attitűddel, hiszen a verselés pozitív gondolatok közvetítésére is kitűnően alkalmas. Ezért a pozitív mondandó mellett a rap kulcselemének, a tiszteletnek („respect”) jeleként öltözékem sem a hanyag, „rapperes” megjelenés elemeit hordozza, hanem az elegáns szavalóversenyekre jellemző „öltöny-nyakkendő” stílust, hogy a hagyományokkal szakítani tudjon – akár vitaindító módon is a zenei előadásom.

Ezeknek a markáns stílusoknak a házasításából egy olyan virágcsokrot állítottam össze, amely a zenék eredeti szándékaitól (például agresszió növelése a *dubstep*, vagy *rap* esetében) függetlenül is az ember jó kedélyállapotához, vidámságához, boldogságához járulhat hozzá annak figyelemfelkeltő, gondolatébresztő szövegén keresztül.

4. Összegzés

A kreativitás minél sokoldalúbb kifejezése volt zenei előadásom mozgatórugója. Indítást éreztem arra, hogy a szokványos dolgoktól elrugaszkodjam, és egy új, újszerű zenei élmény-csomagot alkossak meg részben már létező, részben meg saját zenei komponensekből, egyedi szövegvilággal.

Célom volt a diszharmonikus zenei stílusokat is az ízlésesen összeállított zenei virágcsokorba fűzni, ahol a harmónia arat majd győzelmet a durva és a szelíd stílusok ütközetében.

Fontosnak találom, hogy a mű megalkotása és előadása közben a saját egyéniségem is tükröződjön a műben. Ezen okból kiindulva és mindenben a harmóniára törekedve választottam egy emelkedett témát, amely többek között a pozitív életszemléletről, tudatosságról, és a reménnyel teli életről szól, amely Isten segítségével még szebb lehet.

A harmónia megvalósításánál alapelvem volt, hogy a „zenét kibillentsem” a kóros egyensúlyból és szélsőséges, egymást ellensúlyozó irányokba vigyem el, amelyben segítségemre voltak a különböző vad, illetve szelíd stílusok, kifejezőmódok, mint a dubstep, a zongora-dallam, a kemény ritmusok és a költészetben rejlő lehetőségek.

Hiszek abban, hogy az alternatív műfajok népszerűbbek lehetnek, és a nyitottság segítené az embereket abban, hogy megszabaduljanak a zenével (vagy kultúrákkal kapcsolatos) negatív sztereotípiáktól, és békében, barátságban tudjanak egymás mellett élni. Ebben az ütköztetésben álló zenei stílusok barátságos együttélése is (mint ebben a zenei virágcsokorban) példa lehet.

5. Bibliográfia

- *Saját forrás (zenei élmények, koncertek, önálló gondolatok)*
- *Jancsó Péter zenei alkotásai, versei, ötletei*
- *Skrillex, közreműködik: Damien Marley – Make It Bun Dem (hangszeres változat, 2012)*
- *Nickelback - Rockstar (szöveges változat, 2007)*
- *Weezer - Beverly Hills (hangszeres változat, 2005)*
- *Fall Out Boy – I Don't Care (karaoke változat)*
- *Acoustica Mp3 Audio Mixer 2.4 (Real Audio) zenei szerkesztő számítógépes program*
- *A videó elkészítése: Szollinger István (SOL Studio), Ring Ferenc*